

Literatura

- Deutsche Seltenheitenkommission 2009. Seltene Vogelarten in Deutschland von 2006 bis 2008. *Limicola* 23: 257–334.
- Irwin D. E., Alström P., Olsson U., Benowitz-Fredericks Z. M. 2001. Cryptic species in the genus *Phylloscopus* (Old World leaf warblers). *Ibis* 143: 233–247.
- Slack R. 2009. Rare Birds, Where and When: An analysis of status & distribution in Britain and Ireland. Volume 1. Rare Birds Books, York.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Mikołaj Zimiński, Pomorska 13 e/20, 80-333 Gdańsk, mikus.zet@interia.pl

Czwarte stwierdzenie pokrzewki wąsatej *Sylvia cantillans* w Polsce

SŁAWOMIR DOLIŃSKI

Dnia 2 maja 2006 roku w Dąbkowicach (pow. sławieński, woj. zachodniopomorskie) sfotografowałem samca (subadultus) pokrzewki wąsatej *Sylvia cantillans* wykazującego cechy podgatunku *albistriata* (fot. 1). Ptak przebywał wśród krzewów na mierzei jeziora Bukowo. Wielkość pokrzewki wąsatej zbliżona była do cierniówki *S. communis*. Wierzch ciała popielaty, gardło i pierś rdzawe, oddzielone od popielatej głowy cienkim, białym wąsem. Spód ciała brudnopomarańczowy. Obrączka powiekowa czerwona. Nie słyszałem, aby ptak się odzywał. Obserwacja trwała około trzech minut w dobrych warunkach atmosferycznych. Ptaka oznaczyłem jako pokrzewkę wąsatą dopiero w domu, po analizie zdjęć na ekranie komputera i konsultacji z Marcinem Faberem. Obserwacja uzyskała akceptację Komisji Faunistycznej.

Powyższa obserwacja jest czwartym stwierdzeniem pokrzewki wąsatej w Polsce, a jednocześnie trzecim na Pomorzu. Po raz pierwszy dorosłego samca i młodocianą samicę stwierdzono 15 maja 1989 w Chałupach na Półwyspie Helskim (Cofta & Skakuj 1995). Kolejne pojawy miały miejsce 2 maja 1996, kiedy to schwytano młodocianego samca koło Darłówek na wybrzeżu środkowym oraz w okresie od 29 kwietnia do 30 maja 2001, gdy obserwowano, a następnie schwytano samca w Krynicy pod Nowym Sączem (Tomiałojć & Stawarczyk 2003). Samce z Chałup i Krynicy wykazywały cechy podgatunku *S. c. albistriata*, natomiast samiec spod Darłówek – podgatunku *S. c. cantillans* (Tomiałojć & Stawarczyk 2003, Komisja Faunistyczna 2006).

Lęgowiska pokrzewki wąsatej obejmują południową Europę. Większość autorów wyróżnia trzy podgatunki: nominatywny *cantillans* – gniazdujący na Półwyspie Iberyjskim i sięgający do Włoch, *inornata* – występujący w północno-za-

Fot. 1. Pokrzewka wąsata, Dąbkowice, 2.05.2006 (fot. S. Doliński)

Photo 1. Subalpine Warbler, Dąbkowice, 2.05.2006

chodniej Afryce oraz *albistriata*, który zasiedla Słowenię, Chorwację po Albanii i zachodnią Turcję. Ponadto niektórzy autorzy wyróżniają także podgatunek *moltonii*, gniazdujący na Balearach, Korsyce, Sardynii oraz na śródlądziu Włoch (Slack 2009). Europejska populacja lęgowa tej pokrzewki jest szacowana na 1,4 do 3,2 miliona par, z tego aż 70–80% zasiedla Hiszpanię (BirdLife International 2004).

Poza lęgowskimi pokrzewka wąsata najliczniej pojawia się na Wyspach Brytyjskich, gdzie do roku 2005 odnotowano 540 stwierdzeń podgatunku nominatywnego i 37 pojawów podgatunku *albistriata*. Szczyt pojawów ma tam miejsce od 3. dekady kwietnia do połowy czerwca, z wyraźnym nasileniem w maju (Slack 2009). Stosunkowo licznie pokrzewka wąsata pojawia się także w Skandynawii, co sugeruje, że gatunek ten częściej zalatuje również do Polski, ale jest prawdopodobnie przeoczany przez obserwatorów (Cofta & Skakuj 1995).

***

Fourth record of the Subalpine Warbler *Sylvia cantillans* in Poland. On 2 May 2006 the male Subalpine Warbler (subadultus) demonstrating subspecies *albistriata* features, in Dąbkowice on the Baltic Sea coast was observed (photo 1). It is the fourth record of the Subalpine Warbler in Poland, and the third in Pomerania. Accepted by the Avifaunistic Commission.

Literatura

- BirdLife International 2004. Birds in Europe: population, estimates, trends and conservation status. Cambridge, UK: BirdLife International. BirdLife Conservation Series No. 12.
- Cofta T., Skakuj M. 1995. Pierwsze stwierdzenie pokrzewki wąsatej (*Sylvia cantillans*) w Polsce. Not. Orn. 36: 163–166.
- Komisja Faunistyczna 2006. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2005. Not. Orn. 47: 97–124.
- Slack R. 2009. Rare Birds, Where and When: An analysis of status & distribution in Britain and Ireland. Volume 1. Rare Birds Books, York.
- Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Sławomir Doliński, Świętego Ducha 41/4, 88-100 Inowrocław,
slawomir-dolinski@wp.pl

Piąte stwierdzenie fulmara *Fulmarus glacialis* na polskim wybrzeżu Bałtyku

ŁUKASZ BEDNARZ

23 kwietnia 2007 roku w godzinach popołudniowych prowadząc obserwacje ptaków na plaży w pobliżu Darłówka (pow. sławieński, woj. zachodniopomorskie) znalazłem martwego fulmara *Fulmarus glacialis* (fot. 1). Ptaka zauważyłem już z dalszej odległości i na pierwszy rzut oka wyglądem przypominał mewę *Larus* sp. Po podejściu gatunek rozpoznano od razu, głównie na podstawie charakterystycznego masywnego i zakrzywionego żółto-niebieskiego dzioba z rurkowatymi nozdrzami. Martwy okaz był wielkości mewy siwej *Larus canus*. Leżał około 5–10 metrów od brzegu morza grzbietem do dołu, był wysuszony i pozbawiony wnętrzości. Większość piór zachowana była w dobrym stanie. Wierzch skrzydeł i płaszcz srebrnoszare z rozjaśnieniami u nasady lotek I rzędu, natomiast głowa, szyja i brzuch były białe. Nogi koloru sino-niebieskiego. Na miejscu wykonano dokumentację fotograficzną. Obserwacja uzyskała akceptację Komisji Faunistycznej.

Fulmar jest liczny ptakiem północnego Atlantyku i Morza Północnego oraz wysp północnego Pacyfiku. Na Bałtyk zalatuje wyjątkowo (Cramp 1998). Stwierdzenie to jest piątym faktem odnotowania fulmara w Polsce po 34-letniej przerwie (Komisja Faunistyczna 2008).

Dotychczasowe stwierdzenia odnotowano na wybrzeżu: 24 kwietnia 1941 koło Krynicy Morskiej (Krüger 1941 za: Tomiałojć & Stawarczyk 2003), w końcu lutego 1962 pod Mielnem (Górski & Owczarek 1976), 7 grudnia 1970 pod Władysławowem i 26 grudnia 1973 w Gdyni (Petryna 1974). Wszystkie stwierdzenia